

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

2012/2055(INI)

9.5.2012

ARVAMUS

Esitaja: siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

Saaja: majandus- ja rahanduskomisjon

Juurdepäas põhimaksekontole
(2012/2055(INI))

Arvamuse koostaja: Evelyne Gebhardt (*)

(Algatus – kodukorra artikkel 42)

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 50

PA_NonLeg_art42

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval majandus- ja rahanduskomisjonil

I. kui vastutaval komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepaneku lissasse järgmised soovitused:

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 114,
- võttes arvesse komisjoni 13. aprilli 2011. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pealkirjaga „Ühtse turu akt. Kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks. „Üheskoos uue majanduskasvu eest”” (COM(2011)0206),
- võttes arvesse professor Mario Monti 9. mai 2010. aasta aruannet komisjonile „Ühtse turu uus strateegia”,
- võttes arvesse oma 20. mai 2010. aasta resolutsiooni ühtse turu loomise kohta tarbijatele ja kodanikele¹,
- võttes arvesse oma 6. aprilli 2011. aasta resolutsiooni ühtse turu kohta Euroopa kodanikele²,
- võttes arvesse oma 5. juuli 2011. aasta resolutsiooni üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste tuleviku kohta³,
- võttes arvesse oma 15. novembri 2011. aasta resolutsiooni uue tarbijapoliitika strateegia kohta⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiivi 2011/83/EL tarbija õiguste kohta⁵,
- võttes arvesse 27. oktoobril 2010. aastal avaldatud komisjoni 2011. aasta tööprogrammi (COM(2010)0623),
- võttes arvesse 15. novembril 2011. aastal avaldatud komisjoni 2012. aasta tööprogrammi (COM(2011)0777),
- võttes arvesse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse tarbijavaidluste kohtuvälist lahendamist ja millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv) (COM(2011)0793),

¹ ELT C 161 E, 31.5.2011, lk 84.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0145.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0319.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0491.

⁵ ELT L 304 22.11.2011, lk 64.

- võttes arvesse komisjoni 18. juuli 2011. aasta soovitus juurdepääsu kohta põhimaksekontole¹,
 - võttes arvesse mõjuhinnangut, mis käsitleb komisjoni 18. juuli 2011. aasta soovitus juurdepääsu kohta põhimaksekontole (SEC(2011)0906, SEC(2011)0907),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ makseteenuste kohta siseturul²,
 - võttes arvesse komisjoni 16. detsembri 2010. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele krediidikorraldustele ja otsearveldustele tehnilised nõuded ja muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (COM(2010)0775),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiivi 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet³,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta⁴,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta⁵,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi tellimusel koostatud 15. novembri 2011. aasta uuringut „Põhilised pangateenused”,
 - võttes arvesse petitsiooni 0963/2011, mille esitas 17. veebruaril 2012. aastal Eesti kodanik Triin Saag raskuste kohta pangakonto sulgemisel ELis,
- A. arvestades, et tarbijatele peaks kogu liidus olema tagatud makseteenustele juurdepääsu õigus ning nad peaksid kõigist siseturu eelistest osa saama;
- B. arvestades, et selline õigus peaks olema kõigil liidus seaduslikult elavatel inimestel, ning arvestades, et isikute vaba liikumine on äärmiselt oluline;
- C. arvestades, et see õigus peaks olema ka neil, kes vajavad pangakontot rohkem kui ühes liikmesriigis, sest nad on seotud mitme liikmesriigiga;
- D. arvestades, et põhimaksekontole juurdepääsu õigus ei tohi sõltuda muude pangateenuste ja -toodete ostmisest;

¹ ELT L 190 21.7.2011, lk 87.

² ELT L 319 5.12.2007, lk 1.

³ ELT L 267 10.10.2009, lk 7.

⁴ ELT L 309 25.11.2005, lk 15.

⁵ ELT L 281 23.11.1995, lk 31.

- E. arvestades, et piirava loomuga valikukriteeriumid, mida makseteenuste pakkujad maksekonto avamist taotlevate isikute suhtes kohaldavad, ületavad seadusega ettenähtud nõudeid ning piiravad ELi elanike õigust liidus vabalt liikuda;
- F. arvestades, et arvesse tuleks võtta liidus levinud eri pangandustavasid;
- G. arvestades, et oma 2011. aasta tööprogrammis teatas komisjon, et ta kavatseb teha ettepaneku pangakontole juurdepääsu käsitleva seadusandliku vahendi kohta, kuid avaldas selle asemel 18. juulil 2011. aastal üksnes soovitusel põhimaksekontole juurdepääsu kohta; arvestades, et vaatamata sellele soovitusel puuduvad 15 liikmesriigis endiselt kohustuslikud või vabatahtlikud sätted, millega kohustada pankasid põhilisi pangateenuseid osutama;
- H. arvestades, et pankade poolne vabatahtliku kohustuse võtmine ei ole seni suutnud tõhusalt kõigile põhimaksekontole juurdepääsu tagada; arvestades, et vaid seadusandlik vahend saab kodanikele õiguskindluse anda;
- I. arvestades, et põhimaksekontode kasutajate hulga suurenemisel peab turg hakkama krediitkaartide kõrval üldjuhul ka põhimaksekonto kaarte aktsepteerima;
- J. arvestades, et kui maksekontole puudub juurdepääs, siis ei ole tarbijatel võimalik peamiste finantsteenuste turul osaleda ega vajalikke kaupu soetada ega teenuseid tarbida, ning arvestades, et see raskendab või isegi takistab sotsiaalset ja majanduslikku kaasatust;
- K. arvestades, et sotsiaalse kaasatuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamiseks tuleks põhimaksekontole juurdepääsu põhimõtted kehtestada ning neid tuleks järjepidevalt kohaldada kogu liidus;
- L. arvestades, et madala sissetuleku, pangakonto puudumise ning sotsiaalse ja majandusliku tõrjutuse vahel on vaieldamatult tugev seos;
- M. arvestades, et ELi elanikud, kes soovivad olla liidus vabalt liikumise õigust kasutada, puutuvad sageli kokku suurte takistustega;
- N. arvestades, et ühtse euromaksete piirkonna (SEPA) väljakujundamise praeguses etapis soovitakse tagada, et kõigi riigisiseste ja rahvusvaheliste tehingute tegemiseks piisaks ühest pangakontost, kuid see protsess ei ole veel lõpetatud; arvestades, et seetõttu tuleb teenustes ja teenustega seotud kuludes tagada läbipaistvus ning võtta muid meetmeid, millega muuta SEPA kõigis liikmesriikides tõhusamaks;
- O. arvestades, et pangakontota tarbijad on sunnitud kasutama sularaha, mis lisaks sellele, et see vähendab maksevõimaluste valikut ja jätab tarbijad e-kaubandusest kõrvale, on ka kulukam;
- P. arvestades, et pangakonto puudumine elukohariigis vähendab oluliselt võimalusi leida täistööajaga töökoht, üürida elukoht, maksta makse ja saada palka; arvestades, et pangakonto avamisest keeldumine või vähem soodsate tingimuste pakkumine inimese elukoha ning sotsiaalse ja majandusliku olukorra alusel on diskrimineeriv;

Q. arvestades, et see oleks kasulik nii tarbijatele kui ka ettevõtjatele, kui 30 miljonile üle 18 aasta vanusele inimesele, kellel ühe Euroopa Parlamendi tellitud uuringu kohaselt puudub pangakonto, saaks anda juurdepääsu põhimaksekontole; arvestades, et sellega tugevdataks siseturgu ja tarbijate õigusi;

II. lisada oma resolutsiooni ettepaneku lisasse järgmised soovitused:

Soovitus nr 1 (määratluste kohta)

Vastavalt direktiivile 2011/83/EL on tarbija füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase ega kutsetegevusega. Komisjon peaks tagama, et „tarbija” määratlus hõlmaks kõiki liikuvaid liidu elanikke, kel on seetõttu õigus juurdepääsule põhimaksekontole.

Põhimaksekonto tuleks määratleda kui pangakonto, mis võimaldab tarbijal teha kontol olevate vahendite ulatuses kõiki tavapäraseid maksetehinguid.

Õigus omada juurdepääsu põhimaksekontole peaks kehtima kõigile tarbijatele, v.a juhul, kui kaalukad mittediskrimineerivad põhjused räägivad selle vastu. See ei tähenda kohustust põhimaksekontot omada.

Soovitus nr 2 (põhimaksekontole juurdepääsu kohta)

Liikmesriigid peaksid hoolitsema selle eest, et igal liidus seaduslikult elaval tarbijal on õigus vastava liikmesriigi territooriumil põhimaksekonto avada ja seda kasutada. Seejuures ei tohiks olla vahet, kas tarbijal on mõnes teises liikmesriigis pangakonto, millega ta saab vastava liikmesriigi territooriumil soovitus nr 3 nimetatud teenuseid kasutada, või mitte. Selle õiguse omamine ei sõltu tarbija majanduslikust olukorrast.

Liikmesriigid peaksid tagama, et kõik pangad, kes tegelevad eraklientidega, oleksid kohustatud pakkuma põhimaksekontosid, et takistada diskrimineerimist ja ebaausat konkurentsi pankade vahel, v.a juhul, kui kuni mõnes liikmesriigis on võetud erimeetmeid.

Kuna pangakontole juurdepääsu piiramisel ja sellest keeldumisel on väga palju erinevaid põhjuseid, tuleb kõigis liikmesriikides leida kiiresti lahendus, kuidas oleks kõigil tarbijatel võimalik pangakonto omamise õigust reaalselt kasutada. Komisjon peab seetõttu viivitamatult esitama selle kohta seadusandliku ettepaneku, millega sätestatakse põhimaksekonto omamise õigus liidu õiguses.

Põhimaksekontole juurdepääsu kindlustamine liikmesriikides peaks erineva ülesehitusega finantsteenuse osutajate olemasolu tõttu jääma liikmesriikide ülesandeks.

Liikmesriigid peaksid tagama, et juhul, kui makseteenuse pakkuja keeldub juurdepääsu võimaldamisest põhimaksekontole, annab ta sellest tarbijale viivitamatult kirjalikul teel arusaadavas sõnastuses ja tasuta teada, toob välja kõnealuse keeldumise põhjused ning viitab kehtivatele õiguskaitsevahenditele. Sellise teabe saamise õigust võidakse piirata õigusaktidega, kui selline piirang on hädavajalik ja asjakohane meede avaliku julgeoleku või avaliku korra tagamiseks. Liikmesriigid peaksid tagama, et tarbijad saavad

keeldumise kohta kaebuse esitada.

Soovitus 3 (rahapesu ja terrorismi rahastamise valdkonna õigusaktide kohta)

Põhimaksekontole juurdepääsu õigus tuleks liikmesriikides tagada vastavalt direktiivile 2005/60/EÜ.

Nõutav õigusakt ei puuduta makseteenuse pakkujate kohustusi, mis tulenevad asjaomastest liidu või liikmesriikide õigusaktidest rahapesu ja terrorismi rahastamise kohta.

Soovitus nr 4 (põhimaksekonto tunnuste kohta)

Põhimaksekontoga seoses tuleks ilma diskrimineerimata tagada kõik toimingud, mida on vaja maksekonto avamiseks, kasutamiseks ja sulgemiseks, kontoväljavõtete koostamiseks, teenused, mis võimaldavad sularaha sissemakset maksekontole ja ülekannete laekumist, ning teenused, mis võimaldavad sularaha väljavõtmist maksekontolt ning otsearvelduskorralduse, krediidikorralduse ja maksetehingu tegemine füüsiliste vahendite ja kaugsidekanalite, sh interneti kaudu. Tehingute arv ei tohiks olla piiratud. Põhimaksekontole juurdepääs ei tohiks sõltuda lisateenuste – nt kindlustus või lisanduva pangakonto avamine – ostmisest ja samuti mitterahalistest kaalutlustest, nagu eelnev üürilepingu sõlmimine.

Liikmesriigid peaksid tagama, et põhimaksekontot pakutakse tasuta või mõistliku tasu eest.

Täiendava maksevõimalusena tuleks lisaks põhimaksekontole kaaluda ja täiustada ettemaksuga maksekaarte või teisi sama eesmärgi täitvaid maksevõimalusi, mis mõnes liikmesriigis on juba olemas.

Tänapäeval on paljud põhimaksekontod ainult internetipõhised, mistõttu on need ideaalsed e-kaubanduse jaoks, kuid samal ajal kättesaamatud neile, kellel puudub internetiühendus. Põhimaksekonto peaks olema tarbijasõbralik, lihtne ja turvaline. Peale selle peab kõnealuse konto haldamine olema võimalik nii interneti, mobiiltelefoni ja muude olemasolevate andmevahetusvahendite kaudu kui ka kohalikus pangakontoris.

Põhimaksekonto kasutamisel tuleb igati vältida diskrimineerimist.

Panga vahetamisel või pangakonto sulgemisel ei tohi tarbijale tekitada liigseid halduskulusid ega takistusi.

Vajaduse korral peaks liikmesriikidel olema õigus lubada väikelaene, millega katta ajutist konto puudujääki. Kõik tasud selliste väikelaenude eest peaksid olema mõistlikud ning teenusepakkuja tavalise hinnapoliitikaga vähemalt sama soodsal tasemel.

Peale selle peaks liikmesriikidel olema õigus pakkuda mõistlikes piirides arvelduskrediite.

Tarbija isikuandmeid, seal hulgas tema majanduslikku seisut puudutavaid andmeid tuleb nõuetekohaselt kaitsta ning neid ei tohi ilma tarbija nõusolekuta levitada. See kehtib

iseäranis olukorras, kus tarbija taotlus pangakonto avamiseks on tagasi lükatud.

Liikmesriigid ja komisjon peaksid riigiasutuste kaudu ja koostöös tarbijaorganisatsioonidega või nõuandvate sotsiaalasutustega algatama põhimaksekontode olemust käsitlevaid teavituskampaaniaid, millega suurendada tarbijate teadmisi põhimaksekontole juurdepääsu õigusest.

ELi tasandil peaksid teavituskampaaniad eelkõige suurendama teadlikkust põhiliste pangateenuste kättesaadavuse ja piiriülese juurdepääsu õiguse kohta kogu liidus. Liikmesriigi tasandil peaks teavituskampaaniate abil püüdma anda vajalikku ja arusaadavat teavet põhimaksekonto iseärasuste, tingimuste ja nendega seotud praktiliste aspektide kohta ning käsitlema ka eriküsimusi. Liikmesriikide tasandil tuleks teavituskampaaniaid läbi viia vajaduse korral mitmes keeles.

Põhimaksekonto kasutamise eeliste väljatoomine ja tarbijatele finantsteadmiste andmine on suure tähtsusega, tugevdab tarbijate positsiooni ning kindlustab nende kaasamise ühtse turu tegevusse.

Makseteenuse pakkujad peaksid olema kohustatud andma tarbijatele kirjalikul teel kohustusliku teabe pakutava põhimaksekonto kohta ning selle kasutamisega seotud kulude ja tingimuste kohta. Lisaks tuleks tarbijaid teavitada, et lisateenuste kasutamine ei ole kohustuslik põhimaksekontole juurdepääsu saamiseks. Teenuse kulud tuleb esitada selgelt ja võrreldavalt, ilma väikeses kirjas teksti ja varjatud kuludeta.

Makseteenuste tingimused ja makseteenuste alane teave peavad olema arusaadavad.

Sularaha väljavõtmine pangautomaadist peab võimaluse korral olema tasuta, olenemata pangast, kellele automaat kuulub.

Soovitus nr 5 (vaidluste kohtuvälise lahendamise kohta)

Liikmesriigid peaksid tagama, et vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks on olemas sobivad ja tõhusad õiguskaitsemehhanismid, kasutades selleks võimaluse korral juba olemasolevaid asutusi.

Liikmesriigid peaksid tagama asjakohase ja tõhusa kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlemise korra, mis võimaldaks lahendada kohtuväliselt vaidlusi teenusepakkujate ja tarbijate suhtes kohaldatavates õigusaktides sätestatud põhimõtete kohaseid õigusi ja kohustusi. Kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlemise kord, mis on kehtestatud kas liikmesriikide või piiriüleisel tasandil, peab olema kohaldatava õigusega kooskõlas. Vajaduse korral võiks kaebuste lahendamiseks kasutada FIN NETi.

Liikmesriikide ametiasutused, kes vastutavad õigusaktide täitmise järelevalve eest kõnealuses valdkonnas, peavad töötama välja pangandusametite parimate tavade menetluse ja edendama seda oma territooriumil. Lisaks tuleb komisjoni teavitada arengust selles valdkonnas. Komisjoni algatused, nt Europe Direct või SOLVIT, samuti riigiasutused nagu finantsvaldkonna ombudsmanid ja tarbijaorganisatsioonid, kes saavad tarbijatelt kaebusi pangateenuste kättesaadavuse kohta, peaksid komisjoni teavitama oma leidudest ja järeldustest, kuna need kajastavad tavakodanike ja tarbijate probleeme.

Pädevad riiklikud asutused peavad uurima parimaid tavasid ja meetmeid, mida võtta juhul, kui pankade tegevus rikub tarbijate põhimaksekontole juurdepääsu õigust.

Soovitus nr 6 (rakendamise ja järelevalve kohta)

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kolm aastat pärast liidu õigusakti jõustumist õigusakti ülevõtmise ja rakendamise kohta põhjaliku aruande. Aruandes tuleb muu hulgas analüüsida, kas on vaja lisameetmeid, ning esitada vajaduse korral ettepanekud liidu õigusakti kohandamise või muutmise kohta.

Liikmesriigid peaksid tagama, et makseteenuste pakkujad esitavad liikmesriikide ametiasutustele korrapäraselt usaldusväärset teavet selle kohta, mitu põhimaksekontot on avatud, kui palju taotlusi konto avamiseks on tagasi lükatud, mis on selliste keeldumiste põhjused, kas kontosid on suletud ning kui suured on nende kontodega seotud kulud.

Komisjon kontrollib saadud andmeid ning teeb järeldusi kõnealuse õigusakti tõhususe kohta nii pangakontota inimesi kui ka liikuvaid töötajaid silmas pidades. Vajaduse korral töötab komisjon välja vastavad ettepanekud kõnealuse valdkonna liidu õigusaktide edasiarendamiseks.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	8.5.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 36 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Jorgo Chatzimarkakis, Sergio Gaetano Cofferati, Birgit Collin-Langen, Cornelis de Jong, Christian Engström, Vicente Miguel Garcés Ramón, Evelyne Gebhardt, Mikael Gustafsson, Małgorzata Handzlik, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Edvard Kožušník, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Franz Obermayr, Sirpa Pietikäinen, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Raffaele Baldassarre, Marielle Gallo, Anna Hedh, Emma McClarkin, Antonyia Parvanova, Konstantinos Poupakis, Olle Schmidt, Sabine Verheyen
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Joseph Cuschieri